

ประเภทของภูมิปัญญาด้าน คนตรี วรรณกรรม ที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น

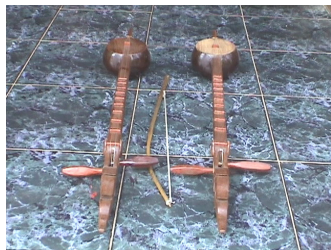
ชื่อภูมิปัญญา สะล้อ

บทนำ/ความสำคัญของภูมิปัญญา

สะล้อ เป็นเครื่องดนตรีพื้นบ้านพื้นเมือง ประเภทเครื่องสี มีสองสายจะมึงงสะล้อหรือคันชักอยู่ข้างนอกเหมือนคันชักซอสามสาย สะล้อบางท้องถิ่นเรียกว่า ตะล้อ มีรูปร่างลักษณะคล้ายซออุ้งของภาคกลาง กะโหลก (โก้ง) ทำด้วยกะลามะพร้าว ตัดปาดส่วนหนาออก แล้วใช้ไม้สักแผ่นบาง ๆ ปิดหน้าซอ เรียกว่า “ตาดสะล้อ” ด้านหลังจะเจาะเป็นรูปลวดลายต่าง ๆ เช่น รูปหัวใจ รูปหนูมาน ด้านบนและด้านล่างของกะโหลก เจาะทะลุลงเพื่อสอดกันสะล้อให้ผ่านรูบน ทะลุลงล่าง ให้ปลายสะล้อยื่นออกมา คันสะล้อนิยมจะใช้ไม้เนื้อแข็งเช่นไม้สัก ไม้ชิงชัน ยาวประมาณ 70 ซม. ส่วนบนของคันสะล้อจะใช้รัดดอก ซึ่งทำด้วยหวายหรือเชือกในอดีตคันสะล้อจะไม่มีก๊อบ แต่ปัจจุบันดัดแปลงให้มีก๊อบ เพื่อความสะดวกในการเล่นหรือไล่เสียง ก๊อบสะล้อจะมีประมาณ 3 อัน ส่วนปลายของคันสะล้อจะเจาะรูสำหรับใส่ลูกบิด ข้างละ 2 รู สำหรับรั้งสายสะล้อจากปลายลูกบิดลงมาถึงส่วนล่างของกะโหลก โดยมีก๊อบคาดสะล้อ สำหรับหนุนสายสะล้ออยู่ตรงกลางกะโหลก (โก้ง) เพื่อให้เกิดเสียงเวลาสี สายสะล้อจะทำด้วยลวดหรือโลหะ สำหรับคันชัก หรือกงสะล้อนิยมใช้ไม้ชิงชันหรือไม้ไผ่ ตัดเป็นรูปโค้งงอด้วยหางม้า หรือสายเอ็นเวลาสีจะใช้ยางสนจะทำให้เกิดเสียง

สะล้อ ใช้บรรเลงประกอบการแสดง หรือบรรเลงร่วมกับบทร้องและทำนองเพลงได้ทุกชนิด เช่น ใช้บรรเลงเข้ากับวงปี่วงซอ บรรเลงเข้ากับวงปี่น (ซิ่ง) ใช้เดี่ยวคลอกับจ้อย เป็นต้น

สะล้อ นับเป็นภูมิปัญญาปัญญา ของคนพื้นบ้านพื้นเมืองที่สืบทอดกันมาแต่โบราณ เป็นภูมิปัญญาทางด้านดนตรี วรรณกรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น ที่ควรจะศึกษาและอนุรักษ์ไว้ให้คนรุ่นหลังได้สืบสานต่อไป

แหล่งข้อมูล

นายประเสริฐ วงศ์สีสม

บ้านเลขที่ 72 หมู่ 4 ตำบลกลางเวียง อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน